

Kirkegårdsfreden i fare?

Kirkegårdsinspektør Aage Fich

Kirkegården som et fredfyldt sted er vel det, de fleste søger og venter. Noget romantisk glider måske også med ind i billedet. Men det vigtigste er vel, at sinnet finder hvile gennem en vis afsondretthed fra trafikstøj og maskiner.

At der i et bysamfund skulle findes steder, hvor der er ro, er snart kun en illusion. Det lyder opgivende.

Alligevel er kirkegårdene vel de steder, hvor freden føles stærkest; man ligesom lukker sig for alt forstyrrende, når man er indenfor kirkegårdens hegn.

Når man foreholder sig et stærkt indtryk af fred på landsbykirkegården, må man også erkende det berettigede i at søge freden bevaret på kirkegårde overalt, men hvordan er det i en større by?

På vejen op til de større kirkegårde ligger stenhuggervirksomheder og blomsterforretninger med fortovet opfyldt af plantekasser og kranse og lænet til dørstolpen en ekspedient, som med et vagtsomt blik vurderer den ankommende som objekt for salg af en buket eller kranse. Det hele virker ligefrem anmassende; men bevares, det er jo af praktisk værdi.

Ved indgangen står en ubeskæftiget kirkegårdsbetjent. De besøgende skæver ængsteligt efter ham. Man har naturligvis intet forbrudt, men han har autoritet og er udset til at overvåge, at reglementet bliver overholdt, — og det kan jo indeholde uforståelige bestemmelser, man uden at vide det forsynder sig imod.

Småting! kan man sige, ja, men det er optakten.

Man går indenfor på kirkegården og henvender stilfærdigt et par ord til sin ledsager. De overhøres på grund af motorplæneklipperens enerverende spektakel.

Netop som vi er udenfor støjen fra maskinen, opskræmmes vi af en bilists advarende tuden, og et øjeblik efter ringer en cykleklokke. Kirkegården er stor, og alle har travlt.

Imidlertid er vi helskindet nået hen til afdelingen, som vort besøg gælder. Netop her klipper man hække med maskine, og støjen fra det ambulante elektricitetsværk, som drives af en benzinmotor, er om muligt værre, end noget vi hidtil har hørt.

Sådanne småting, som at arbejdskørsel

på kirkegården sker med biler eller traktordrevne vogne, at snerydning sker med traktorer, at træstød ryddes og tørre eller frosne grave løsnes med sprængstof, — ja, det nævnes kun for fuldstændighedens skyld.

Det er ikke hensigten her at tegne et skræmmebillede, men at påpege det uheldige i en udvikling, som på mange områder er prisværdig, men altså fører dette med sig, at det menneskelige præg må vige for det maskinelle.

En udvikling af motordrift på kirkegården kan og bør naturligvis ikke bremses. Samfundets krav om kirkegårdens økonomi og vedligeholdelse kan kun forenes gennem rationel arbejdsydelse, og det vil i dag sige, at mest muligt arbejde udføres af maskiner.

Kan man således ikke beklage udviklingen, kan man dog sukke stilfærdigt, fordi noget menneskeligt er ved at gå tabt.

Måske er det da rigtigere at sige, at ikke freden, men *roen* på kirkegården er i fare, og denne fare kan enhver kirkegårdsleder i nogen måde afbøde, hvis han ikke nøjes med at stirre sig afsindigt blind på motorernes store ydeevne, men også tænker på at neddæmpe støjen til det absolutte minimum og tilrettelægger brugen af motorer, så det forstyrrer de besøgende mindst.

Fig. 218-19.
Partier fra hollandske kirkegårde.
Se teksten næste side.
Foto: A. H.